

L'iceberg

written by Joan Fonollosa | 21 de març de 2020

Espanya és un iceberg. Un iceberg de podridura i corrupció, un femer coronat per la monarquia, que resta amagat sota les aigües pestilents de l'Estat i del que només en veiem una petitíssima part.

De tant en tant, el temporal agita una mica l'aigua i les onades tomben una mica l'iceberg deixant al descobert un parell de pams que normalment romanen ocults: ara les recents notícies sobre la fortuna dels dos reis, l'emèrit i el seu fill, adés tot el relacionat amb el procés català, abans un rescat bancari indecent... tot plegat no són més que minúscules mostres del que s'amaga sota l'aigua, un no res comparat amb tot el que no es veu.

El que hi ha amagat és un immens entramat de corrupció, interessos, favors, herències i relacions familiars i no familiars que venen de molt lluny, de segles. Per posar només un parell d'exemples, els ducs d'Alba, la major fortuna del país, la deuen a l'eficàcia amb què un avantpassat seu va estossinar holandesos el segle XVI. O un tal **Carlos Espinosa de los Monteros**, germà del besavi del número 3 de Vox, que va ser ambaixador d'Espanya davant Hitler i l'home que va organitzar la trobada dels dos dictadors a Hendaia. Com em va dir en certa ocasió un individu amb qui fa anys vaig haver de tenir tractes per raons professionals: "estas cosas ya las hacía mi abuelo con Alfonso XIII".

Sempre he dit que s'entén molt millor Espanya si se la pensa com un país feudal que com un estat mínimament modern. El monarca –es digui Felipe, Juan Carlos, Franco o Alfonso– ocupa el cim de la piràmide i la seva missió és, simplement, deixar fer; i a canvi rebre'n substancials remuneracions, és clar.

Per sota d'això hi ha tota una jerarquia feudal. Els

“Florentinos” de l’IBEX-35, tota la colla d’alts funcionaris, jutges, militars, directius d’empreses més o menys públiques, etcètera, són només la primera capa, per sota de la qual, en successius nivells hi ha funcionaris de nivell cada cop més baix, endollats i parents de tota mena. No fa gaire va sortir un informe sobre l’escandalós nepotisme del Tribunal de Cuentas, l’organisme en teoria encarregat de controlar el bon ús dels diners públics: si el controlador funciona així, què es pot esperar d’aquells a qui ha de controlar? I baixant encara més avall trobem *jefes de negociado*, “*famosillos*”, toreros, futbolistes i així anar baixant fins a arribar als piolins, “la manada” i qualsevol carallot que a la que bades et diu allò de “usted no sabe con quien está hablando”. Diuen que si li dones una gorra a un imbècil tindràs un dictador: doncs bé Espanya està plena de dictadors amb gorra, no necessàriament imbècils.

I, com tot sistema feudal, necessita imposar la seva autoritat com sigui per garantir-se la supervivència. Per això, davant la crisi actual del coronavirus –com es va fer fa uns anys amb la crisi econòmica– la seva primera i pràcticament única reacció ha estat recentralitzar-ho tot, encara que no se sàpiga ben bé què fer: l’important és manar, no fos cas que altres prenguessin les decisions i demostressin la nostra pròpia incompetència. *Ordeno y mando*, aquest és el mot d’ordre. I per això mateix la reacció davant la proposta de l’Estatut i la seva inevitable conseqüència de l’1-0, va ser la repressió i és inexcusable que els nostres dirigents no fossin capaços de preveure que la reacció no podia ser cap altra que la que va ser.

De la mateixa manera que un iceberg de gel refreda l’aigua que l’envolta, aquest iceberg de porqueria també ha embrutat les aigües en les quals fa segles que sura: per pura necessitat de supervivència els vassalls de cada petit o gran senyor feudal, s’han hagut d’empescar maneres de sobreviure, lògicament inspirades en el que veuen en aquells que teòricament haurien

de donar exemple: així han sorgit des de la tradicional figura del *pícaro* fins a l'admiració social de què gaudeixen els que evadeixen impostos, passant no fa tants anys per figures com Roldán o el Dioni.

En tot femer hi ha cucs que sobreviuen, perfectament adaptats, i també aquí hi ha per entremig individus amb més intel·ligència que escrúpols que han sabut treure'n profit, com el famós comissari Villarejo, l'únic d'aquesta mena popularment conegut, però n'hi ha molts altres. Aquests individus han sabut crear-se una xarxa protectora que els fa gairebé immunes a qualsevol intent de posar-los a rotllo. En Jordi Pujol, per exemple: només el fet que es mostrés incapaç d'aturar el creixement de l'independentisme com se li exigia va fer que es destapés una part de la seva trama, però l'ex molt honorable en sap molt d'això i precisament per això s'ha aturat tot l'afer i hi ha aquesta mena d'*entente cordiale* que descriu perfectament aquell acudit del pacient que té agafat el dentista per l'entrecoix: oi que no ens farem mal, doctor?

El pitjor és que aquesta mentalitat està tan impregnada, fa tants segles que dura, que quan els vassalls, farts de dominació, es rebel·len no ho fan per crear un ordre nou, net i decent, sinó per substituir els que hi ha i continuar fent el mateix: això val per Lerroux i també per Carrillo, Felipe González o Pablo Iglesias. La *Espanya roja* és igual que la *Espanya negra*, només que amb altres cares i altres valors: potser cremin esglésies en lloc d'anar a missa cada dia, però la idea d'enriquir-se és exactament la mateixa. Ni negra, ni roja ni virolada: Espanya no té remei.

El més trist per nosaltres, els catalans, és que també, poc o molt, n'hem estat contaminats després de segles de contacte amb tanta podridura, malgrat les nostres tradicions, costums i mètodes anteriors a 1714. Contaminació agreujada per les enormes dificultats, gairebé impossibilitat, de canviar aquesta mentalitat que portaven amb ells tanta gent arribada de la resta de la península. Els Pujol, Millet, Fainé o Oliu

són exemples nostrats que s'han afegit a la festa. I qui mai no s'hagi estalviat l'IVA amb una feina sense factura, que tiri la primera pedra.

Cal fugir de tot aquest podrimener si volem fer net, però amb això no n'hi ha prou ni de bon tros. Fugir-ne és condició necessària, però està lluny de ser suficient per crear un país decent i democràtic. Tenim moltíssima feina a fer.